

(Y) VOORWOORD

Dit is de samenvatting Nederlands voor het 5dejaar.

De samenvatting bestaat uit 7 grote onderdelen: **spelling, grammatica, stijl, interpunctie, woordenschat, taalbeschouwing, literatuur en triviaallectuur**

Inhoudsopgave

1) Spelling	4
1.1) Hoofdletters	4
1.1.1) Regels omtrent het gebruik van hoofdletters	4
1.1.2) Waarom maken we spellingsfouten?	4
1.2) Werkwoordspelling	5
1.2.1) Spelling van de o.v.t.	5
1.3) Klinkerbotsing: koppelteken of trema?	5
1.4) Bezitsvormen	5
2) Grammatica	6
2.1) Als of dan?	6
2.2) Vele of velen, andere of anderen?	6
3) Stijl	7
3.1) Stijl: contaminatie, pleonasme, tautologie	7
3.2) Stijl: aantrekkelijk schrijven	7
4) Interpunctie	9
4.1) Belang van interpunctie	9
4.2) Herhaling van de belangrijkste leestekens	9
5) Woordenschat	10
5.1) Academische woorden (schooltaalwoorden)	10
5.1.1) Academische woorden taalvaardig II	10
5.1.2) Academische woorden taalvaardig III	10
5.2) Te kennen uitdrukkingen	11
5.2.1) Te kennen uitdrukkingen taalvaardig II	11
5.2.2) Te kennen uitdrukkingen taalvaardig III	11
5.2.3) Te kennen uitdrukkingen met oude Nederlandse naamvals vormen	12
5.2.4) Specifieke woordenschat: Beatrijs	12
6) Taalbeschouwing	13
6.1) Vaste tekststructuren	13
6.1.1) Tekststructuren beknopt samengevat	13
6.1.2) Voorbeeldoefening vaste tekststructuren	14
6.2) (Be)drogredenen	14
6.2.1) Soorten drogredenen	14
6.3) Taalevolutie	15

6.3.1) Vaak gemaakte hedendaagse grammaticale fouten.....	15
6.3.2) Descriptieve vs. prescriptieve grammatica	16
6.3.3) Taalpurisme vs. taalrealisme.....	16
6.3.4) Persoonlijke mening over taalevolutie.....	16
6.3.5) Taalevolutie in het Nederlands	16
7) Literatuur en triviaallectuur	17
7.1) Literatuur vs. (triviaal)lectuur (pulp).....	17
7.2) Triviaallectuur: van chicklit tot ladlit	17
7.3) Literatuur: Religieuze epiek: Beatrijs	18
7.3.1) Korte inhoud van het verhaal.....	18
7.3.2) Globale situering van het verhaal	18
7.3.3) Analyse van het verhaal	19
7.4) Literatuur: Dierenepiek: Reynaert de Vos.....	20
7.4.1) Korte inhoud van het verhaal.....	20
7.4.2) Analyse van het verhaal – proloog	21
7.4.3) Analyse van het verhaal – midden – Bruun en de honing	21
7.3.4) Analyse van het verhaal – midden – lekenbiecht	22
7.3.5) Analyse van het verhaal – slot.....	22

1) Spelling

*Dit onderdeel bevat alle te kennen spellingregels voor het examen

1.1) Hoofdletters

1.1.1) Regels omtrent het gebruik van hoofdletters

*Alle regels omtrent hoofdletters dienen gekend te zijn en toegepast te kunnen worden.

Wanneer schrijf je een hoofdletter	Wanneer schrijf je GEEN hoofdletter
→ Eerste woord van een zin --> Ik ga vandaag naar school. --> Hij zei: "Ik hou van je." D aarna liep hij weg.	→ Zin begint met cijfer: geen hoofdletter --> 2018 is een hatelijk jaar
→ Voornamen en familienamen --> Ik heet Abdellah Laghmouch	→ Als de persoonsnaam onherkenbaar is --> molotovcocktail (> mnr. Molotov)
→ Aardrijkskundige namen (inclusief planeten) --> Ik woon op Mars. --> Inclusief afleidingen: Goudse kaas	→ Aarde is hier een uitzondering op: aarde met kleine letter! → Soortnamen met kleine letters
→ Talen en dialecten --> Ik ben Marokkaans en spreek Berbers	→ Wijnsoorten en namen van druiven → Een fles bordeaux
→ Monumenten, gebouwen en standbeelden --> Saint Julien Memorial standbeeld --> Ik spreek Hasselts.	→ Expliciete verwijzing naar uitvinding → Syndroom van Down ↔ downsyndroom
→ Bij historische gebeurtenissen --> Is de Holocaust geen hoax van de joden?	→ Historische periodes met kleine letter → Hij leefde in de middeleeuwen
→ Bij kranten en tv-programma's --> Ik lees De Morgen en kijk The Simpsons.	→ Namen aan het Duits ontleend --> umlaut, schnaps, überhaupt ...
→ Bij God en heilige personen. --> Jezus is gestorven bij Pasen --> Allah is de God waarin moslims geloven	→ Aanhangers van een geloof met kleine letter! --> Ik ben moslim. → Etnische groepen ook: de zigeuners
→ Bij merknamen --> Coca-Cola: taste the feeling!	→ Als je niet meer denkt aan de herkomst van een product, maar aan de kenmerken. --> nijlkrokodil, bourgondisch
→ Schilderijen: een Mondriaan	→ Aardrijkskundige soortnamen: parmezaan

*Leer zo weinig mogelijk spellingsregels uit het hoofd, je kan gebruik maken van verschillende strategieën --> analogiestrategie: als je weet dat Coca-Cola met hoofdletter is, is Fanta hetzelfde.

1.1.2) Waarom maken we spellingsfouten?

*Wetenschappelijk onderzoek → te goed geheugen → woorden die veel voorkomen

--> Bv.: hij herhaald zal men vaker schrijven dan ik heb herhaalt, omdat het VD van herhalen véél vaker voorkomt in het Nederlands dan de OTT.

--> Andere stoorzenders: teveel woorden tussen O en PV → we vergeten O
vermoeidheid

1.2) Werkwoordspelling

1.2.1) Spelling van de o.v.t.

*Hoe spellen we de o.v.t. ook alweer?

→ Onregelmatige werkwoorden: vanbuiten kennen: 2 vormen: ik liep ⇔ wij liepen

→ Regelmatige (Engels-ontleende) werkwoorden: schema volgende pagina

REGELMATIG NEDERLANDSE WW	REGELMATIG ENGELS-ONTLEENDE WW
<i>Werkwoorden: verhuizen, werken, batsen</i>	<i>Werkwoorden: deleten, timen</i>
(1) Kijk naar de infinitief van je werkwoord → verhuizen, werken, batsen	(1) Kijk naar de infinitief van je werkwoord → Deleten, timen
(2) Vorm de stam van je werkwoord (stam = ik) → verhuis, werk, bats	(2) Vorm de stam van je werkwoord → (Ik) delete, (ik) time
(3) Zit de laatste letter van je stam in 't ex kofschip → JA? → stam + -te(n) --> -n voor meervoud → Ik werkte, wij batsten → NEE? → stam + -de(n) --> -n voor meervoud → Ik verhuisde	(3) Zit de laatst uitgesproken letter (m.a.w. de laatste letter voor de -e) in 't ex kofschip? → JA? → Stam + -te(n) → Ik deletete (<i>deletetten</i>) → NEE? → Stam + -de(n) → Ik timede
Regel verloopt analoog om de laatste letter van het VD te bepalen indien onzekerheid	

1.3) Klinkerbotsing: koppelteken of trema?

*Als twee klinken naast elkaar komen die géén Nederlandse tweeklank zijn (zoals aa, oa ..) botsen deze klinkers.

→ Dus: bij een Nederlandse tweeklank hebben we géén spraakverwarring

→ Om leesverwarring te vermijden moet je gebruik maken van koppelteken of trema: zie schema.

KLINKERBOTSING	
SAMENSTELLING	GRONDWOORD + AFLEIDING
KOPPELTEKEN	TREMA
Bijvoorbeeld: gala-avond, zo-even, auto-ongeval (aa, oa zijn géén Nederlandse klanken!), co-ouderschap	Bijvoorbeeld: ruïne, coördineren, geïnventariseerde ...

1.4) Bezitsvormen

*Hoe spel je bezitsvormen ookalweer?

→ We maken gebruik van de analogiestrategie: er zijn vijf mogelijkheden voor de bezitsvorm

→ Max' fiets: als je woord eindigt op een sisklank (-s, -z, -x), dan schrijf je gewoon apostrof!

→ Oma's fiets: eindigt je woord op een klinker dan schrijf je apostrof -s

→ Toms fiets: Tom eindigt op een medeklinker dus is er geen uitspraakverwarring: -s.

→ Carolines fiets: Caroline eindigt met een doffe 'e', dus is er géén uitspraakverwarring

→ Andrés fiets: géén uitspraakverwarring.

→ Lindsay's fiets maar Lindseys fiets! → y gaat altijd met een apostrof -s tenzij klinker ervoor

2) Grammatica

*Dit onderdeel bevat alle grammatica te kennen voor het examen.

2.1) Als of dan?

ALS	DAN
*Vergelijking: ik ben even groot als hem	*Verskil met vergrotende trap: --> Hij is beter in wiskunde dan ik.
*Zo + als	*Met 'anders' of 'ander(e/n)' → Jij bent niet anders dan ik.
	*Als je niemand, geen ... anders erbij kunt denken → Ik heb met niemand [anders] dan jou geslapen, schat!

2.2) Vele of velen, andere of anderen? ...

*Zonder -n voor enkelvoud, met -n voor meervoud (enkel als het zelfstandig gebruikt wordt!)

- Vele meisjes gingen zwemmen (! Vele is bijvoeglijk gebruikt !)
- Sommigen snappen wiskunde gewoonweg niet (! Zelfstandig gebruikt !)
- Vele meisjes gingen zwemmen, andere gingen schaatsen.
(betrekking naar personen in dezelfde zin --> geen -n!)

3) Stijl

*Dit onderdeel bevat alle stijl te kennen tegen het examen

3.1) Stijl: contaminatie, pleonasme, tautologie

STIJLFOUT	CONTAMINATIE	PLEONASME	TAUTOLOGIE
DEFINITIE	*Twee correcte uitdrukkingen samensmelten tot één nieuwe foutieve uitdrukking.	*Een eigenschap vermelden in een bijvoeglijk naamwoord die al in het zelfstandig naamwoord zit.	*Een hele begrip met andere woorden opnieuw herhalen.
VOORBEELD	1) Abdellah stamt af van Marokkaanse origine → Fout: afstammen van [een land] + zijn van [ietse] origine →→ Juist: Abdellah is van Marokkaanse origine OF Abdellah stamt af van Marokko.	1) Daar is rood bloed! → Bloed is altijd rood. → Juist: Daar is bloed! 2) <i>Die stomme leerkracht</i> → <i>Een leerkracht is altijd stom (grapje).</i> → Juist: <i>die leerkracht</i>	1) We vermoeden dat er misschien wellicht iets zou kunnen zijn misgelopen. → Herhaling: tautologie: vermoeden, misschien, wellicht, zou kunnen. → Juist: We vermoeden dat er wellicht iets is misgelopen (meerdere antwoorden mogelijk, als je maar 3 herhalingen weglaat!)

3.2) Stijl: aantrekkelijk schrijven

*Wie aantrekkelijk wil schrijven vermijdt twee onhandige constructies: naamwoordstijl en passief.

STIJLFOUT	NAAMWOORDSTIJL	PASSIEVE CONSTRUCTIE
DEFINITIE	Van een werkwoord een zelfstandig naamwoord maken → Herken je aan: de/het voor werkwoord, door	Van het lijdend voorwerp een onderwerp maken. → Herken je aan: wordt
VOORBEELDEN	1) Binnenkort wordt een nieuwe encensering van Lucifer opgevoerd door theater Zuidpool 2) Het gebruik van stimulerende middelen door studenten is sterk toegenomen. 3) Ik hou niet van propaganda ter aanprijzing van deodorants	1) In dit boek wordt alles vanuit het ik-perspectief verteld. 2) Wanneer Lotte getroffen wordt door TBC, wordt ze meegenomen door de neef van haar vader en opgenomen in een gezin dat leeft in Nederland.
VERBETERINGEN	1) Theater Zuidpool voert binnenkort een nieuwe encensering van Lucifer op. 2) Studenten gebruiken meer en meer stimulerende middelen. 3) Ik hou niet van propaganda die deodorants aanprijzen	1) Dit boek vertelt alles vanuit het ik-perspectief. 2) Toen TBC Lotte trof, nam de neef van haar vader haar mee en een gezin dat in Nederland leeft nam haar op.

*Wie aantrekkelijk wil schrijven is ook bondig en precies, vermijd dit (zie schema hieronder):

Omslachtige openers	Stopwoorden	Vage VZ-uitdrukkingen	Combinatie modale werkwoorden en bijwoorden
We kunnen stellen dat	Namelijk	Ten gevolge van ⇔ Juist: door	Ik zou misschien kunnen (TAUTOLOGIE) --> Ik zou misschien
Ik wil hier nog aan toevoegen dat	Eigenlijk	Door middel van ⇔ Juist: door	Deze combinatie is een storende herhaling .
Feit is dat	In feite	Via	...
Dat heeft tot gevolg dat	...	...	
...	Kort en bondig schrijven is de boodschap dus!		

Voorbeeldzinnen:

- 1) FOUT: **Een vraag die bij me opkomt** is of de nieuwe trainer zal slagen in zijn opdracht
→ Omslachtige opener
JUIST: Ik vraag mij af of de trainer zal slagen in zijn opdracht.
- 2) FOUT: In de toekomst **zou** het **eventueel** wel **mogelijk** zijn dat beide firma's een fusie vormen
→ Combinatie van modale werkwoorden en bijwoorden
JUIST: Het is mogelijk dat beide firma's in de toekomst zullen fusioneren.
- 3) FOUT: De schrijver gebruikt moeilijk, geleerd taalgebruik
→ Kan korter.
JUIST: De schrijver gebeurt moeilijke woorden
...

4) Interpunctie

4.1) Belang van interpunctie

*Interpunctie is alles wat te maken heeft met leestekens, het is van belang voor de leesbaarheid en de interpreteerbaarheid van een tekst:

“Verpleegkunde is een bijzonder en mooi uitdagend beroep”, zegt Magda Vermeulen.

⇒ verpleegkunde is een bijzonder mooi en uitdagend beroep.

→ Het is belangrijk dat je je punten, vraagtekens, uitroepetekens, aanhalingstekens, komma's ... op de juiste plaats zet. Hier zijn niet echt algemene regels voor (taalgevoel).

4.2) Herhaling van de belangrijkste leestekens

LEESTEKEN	PUNT	VRAAGTEKEN	UITROEPTEKEN	KOMMA	AANHALING
WAAR I/D ZIN	Einde	Einde	Einde	Midden	/
GEBRUIK	Gewone zin	Vraagzin	lets beklemtonen, harder zeggen	'stop' in de zin	lets wat iemand zegt weergeven
VOORBEELD	Ik hou van je.	Hou jij van mij?	Ik hou niet meer van je!	Ik hou van je, lieve vriendin.	Hij zei: "Ik hou van jou."
EXTRA	LET OP BIJ AANHALING: Computer: Hij zei: "Ik hou van jou." Op papier (afpraak met Erckens): Hij zei: "Ik hou van jou," → We eindigen dus de aanhaling vanonder!				

5) Woordenschat

5.1) Academische woorden (schooltaalwoorden)

5.1.1) Academische woorden taalvaardig II

ACADEMISCHE WOORDEN	
WOORD	BETEKENIS
Additioneel	Toevoegen ENG: additional, FR: additionel
Convergeren, convergent	Naar elkaar toe
Descriptief	Beschrijvend
Divergeren, divergent ⇔ convergeren	Van elkaar weg
Intergraal	Allesomvattend (omvat alles dus)
Integriteit, integer	Eerlijk en oprecht ⇔ corruptie, corrupt
Lucratief	Winstgevend
Normaliseren, normalisatie, normen, normatief	Standaardiseren, standaard
Plenum, plenair	Vergadering
Prominent	Vooraanstaand, belangrijk
Relevantie, relevant ⇔ irrelevantie	Belangrijkheid
Regulariseren, regularisatie	Op orde brengen, aanpassen, zoals de economie 'regulariseren'
Significant	Opmerkelijk

5.1.2) Academische woorden taalvaardig III

ACADEMISCHE WOORDEN	
WOORD	BETEKENIS
Colloquium	Samenspraak, discussiebijeenkomst
Gerenommeerd	Befaamd, ENG: reputable, FR: renommé
Legitimeren, legitiem ⇔ illegitiem	Rechtvaardigen, rechtvaardig ⇔ onrechtvaardig
Additief	Toegevoegd (toegevoegde stoffen in eten bv. = addities)
Consensus	Overeenstemming
Compilatie, compileren	Samenbundeling, samenbundelen
Comprimeren ⇔ decomprimeren	Samenpersen ⇔ uit elkaar halen
Arbitrair	Willekeurig
Accumuleren, accumulatie	Opstapelen, opstapeling ...
Modificeren, modificatie	Wijzigen, wijziging
Perifeer ⇔ centraal	Aan de buitenkant ⇔ aan de binnenkant
Interfereren	Invloed uitoefenen op
Implementeren, implementatie	Vernieuwingen doorvoeren, realiseren → Bv.: Atheneum Plus Hasselt implementeert een nieuwe maatregel over toiletpapier.

5.2) Te kennen uitdrukkingen

5.2.1) Te kennen uitdrukkingen taalvaardig II

Het is om zich voor het hoofd te slaan	Het is iets om spijt te hebben
Met stomheid geslagen zijn	Zo verbaasd zijn van iets dat je niets meer kan zeggen.
Zijn slag slaan	Op het goede moment zijn kansen benutten
Spijkers met de koppen slaan	Een doorslaggevend argument geven
Ergens een slaatje uit slaan	Ergens van profiteren
Dat slaat alles	Dat omvat alles
De hand uit zichzelf slaan	(eufemisme) zelfmoord plegen
Uit zijn lood geslagen zijn	Verbaasd zijn, niet zo goed meer weten wat te doen.

5.2.2) Te kennen uitdrukkingen taalvaardig III

5.2.2.1) Te kennen Nederlandstalige uitdrukkingen

UITDRUKKING	BETEKENIS
Als puntje bij paaltje komt	Als het erop neer komt.
Reilen en zeilen	De manier waarop de dingen verlopen
Kommer en kwel	Hopeloze ellende
De tering naar de nering zetten	De uitgaven regelen (zorgen dat je niet in het rood komt)
Steen en been klagen	Uitgebreid, hartgrondig klagen
Paal en perk stellen aan [iets --> roken]	Slechte gewoontes stoppen
Gepokt en gemazeld	Veel hebben meegemaakt
Willens nillens	Tegen wil en dank
Lief en leed delen	Goede- en slechte tijden delen
Door schade en schande	Door nadeel of verlies lijden → "Door schade en schande wijzer worden."

5.2.2.2) Te kennen Latijnse uitdrukkingen

UITDRUKKING	BETEKENIS
Lapsus linguae	Verspreking
Manu militari	Gewapenderhand
Mens sana in corpore sano	Een gezond geest in een gezond lichaam
Ad rem	Ter zake
Persona non grata	Ongewenste personen
Dura lex, sed lex	Wet is wet
Conditio sine qua non	Noodzakelijke voorwaarde → Een diploma behalen is een conditio sine qua non om een job te verkrijgen.
Tabula rasa	Met een schone lei beginnen, schoon schip maken, onbeschreven blad
Ad libitum	Zonder beperking, goed ter beschikbaar, naar keuze
Ad hoc	Voor deze zaak, direct → Ik beslis ad hoc!

5.2.3) Te kennen uitdrukkingen met oude Nederlandse naamvals vormen

UITDRUKKING	BETEKENIS
Onverrichter zake	Zonder het doel bereikt te hebben
Te berde brengen	Geen spreken over
Te elfder uren	Op het laatste ogenblik
Ten voeten uit	Zo is iemand precies
Van lieverlede	Langzaam
's Nachts	(des) Nachts --> in de nacht

5.2.4) Specifieke woordenschat: Beatrijs

WOORD	BETEKENIS
De egelantier	Rozenstruik
Een Marialegende	Een exempel/mirakelverhaal
Auctoritas	Gezaghebbend figuur
Kosteres	Zuster/non
Troubadours	Vertellers --> Rondreizende muzikanten buiten de stadsmuren
Mariacultus	Verering van Maria

6) Taalbeschouwing

*Hier bestuderen we: **tekststructuren**, **drogredenen** en **taalevolutie**.

6.1) Vaste tekststructuren

*Voor deze les moet je voor het examen complexe teksten zelf verwerken en schematiseren a.d.h.v. de vaste tekststructuren (niet vanbuiten kennen! Toepassen!)

6.1.1) Tekststructuren beknopt samengevat

*Op het examen mag je de studiewijzer gebruiken, hier vat ik de tekststructuren samen zodat je weet welke er bestaan. Zie schema hieronder.

STRUCTUUR	SOORT CENTRALE VRAGEN	VRAGENSHEMA'S
KARAKTERISERING → Spindigram	Vragen waarmee je een beeld van iemand/iets schetst (je karakteriseert iemand/iets)	Wie/wat is Abdellah? Hoe herken je Abdellah? Waaruit bestaat Abdellah? Wat zijn de kenmerken van Abdellah? Waar komt Abdellah voor?
VERGELIJKING → Tabelschema	Twee of meer dingen vergelijken	Wat zijn de overeenkomsten en verschillen, voor- en nadelen ... tussen/voor mannen en vrouwen ?
VERKLARING	Verklaring voor verschijnsel of/en verband leggen tussen dingen.	Welke verklaring is er voor kanker? Wat is het verband tussen kanker en straling?
ONTWIKKELING → Stroomdiagram	Overzicht geven van historische ontwikkelingen	Hoe hebben de joden zich in de loop der tijd ontwikkeld? Zijn de zionisten de wereld nu aan het controleren?
INSTRUEREND	Een instructie geven	Hoe maak je een samenvatting? Waarom moet je een samenvatting maken? Wat heb je nodig om een samenvatting te maken? Hoe weet je of je samenvatting goed is?
PERSUASIEF → Waaiermap	Om iemand te overtuigen	Waarom moet wiet gelegaliseerd worden? Wat zijn daarvoor de hoofd- en subargumenten? ...
EVALUEREND → Tabelschema	Bepaalde waarde van iets beoordelen	Wat is de waarde van deze samenvatting? Is deze samenvatting goed? Wat zijn de positieve- en negatieve aspecten van deze samenvatting? ...
PROBLEEMOPLOSSEND	Om een probleem op te lossen, te verminderen of te voorkomen	Welke oplossingen bestaan er voor kanker? Wat is de beste? Wat zijn de oorzaken? Kunnen we het voorkomen?
ONDERZOEK	Om een onderwerp te onderzoeken	Zijn onze studenten in het middelbaar onderwijs wel gelukkig? Wat zijn de resultaten van dit onderzoek? ...

6.1.2) Voorbeeldoefening vaste tekststructuren

*Op de volgende pagina gaan we een tekst analyseren.

Kinderen in ons land zijn gelukkig

Kinderen uit de bovenste helft van de lagere school geven zichzelf gemiddeld 8,2/10 op de gelukschaal, al geeft ook meer dan 8 procent zichzelf een onvoldoende. Dat blijkt uit een studie van de provincie Vlaams-Brabant in samenwerking met de provincie Antwerpen en de Universiteit Antwerpen, die De Morgen kon inkijken. Opvallend: factoren als thuistaal of de gezinssamenstelling lijken weinig invloed te hebben.

De onderzoekers bevroegen 5091 kinderen uit het vierde, vijfde en zesde leerjaar uit 69 Vlaams-Brabantse scholen, over hun welbevinden in en buiten de school.

“We leven in een land met een hoge levensstandaard, dat voor kinderen veel ontplooiingsmogelijkheden biedt”, legt sociaal psycholoog Patrick Luyten (KU Leuven) uit. “Dat zie je aan het aantal kinderen dat zichzelf als ‘heel gelukkig’ omschrijft.”

Het onderzoek stelt nauwelijks verbanden vast tussen geluksgevoel en familiale factoren, zoals de thuistaal of gescheiden ouders. “Dat druist in tegen onze intuïtie, en het stelt ons een beetje gerust”, zegt socioloog Guido Van Hal (UAntwerpen). “Kinderen zijn niet verantwoordelijk voor een scheiding, dus het is positief dat zij daar niet al te zeer onder lijden.”

427 kinderen gaven zichzelf echter slechts een 5/10. Volgens Luyten is dat voor een deels genetisch te verklaren en deels door sociale factoren zoals: pesterijen, faalangst ...

Welke tekststructuur heeft de auteur gebouwd? **De onderzoekstructuur**

Motivering van het antwoord: Er wordt in de tekst aangehaald dat er een onderzoek is uitgevoerd, de resultaten worden megedeeld ...

6.2) (Be)drogredenen

*Drogredenen zijn valse argumenten die je geeft, er bestaan verschillende drogredenen. Je moet ze niet vanbuiten kennen maar herkennen en kunnen toepassen.

6.2.1) Soorten drogredenen

DROGREDEN	FUNCTIE	VOORBEELD
Drogreden van de stok	Bedreigen, chanteren ...	“Als je niet stopt met praten, sla ik je op je kop!”
Drogreden van de persoonlijke aanval	Hij bestrijdt het argument niet maar valt de betoger persoonlijk aan	Mvr. Erckens: “Nederlands is veel leuker dan wiskunde.” Bram: “Zwijg toch nou verbitterd dom blondje.”
Drogreden van de stroman	Rond de pot draaien, argumenten constant verdraaien	Mvr. Erckens: “Ik vind het goed dat leerlingen die de regels niet volgen gestraft worden.” Alexander: “Dus u vindt dat we terug moeten naar een conservatief onderwijssysteem?” → Dit was hélémaal niet wat mvr. Erckens bedoelde!

Drogreden van de cirkelredenering	De betoger herhaalt zijn argument verdraaid, waardoor hij niet argumenteert.	William: Kinderen kunnen geen verantwoordelijkheid dragen. Stiene: Waarom? William: Want ze zijn nog niet volwassen → William zit niet te argumenteren.
Drogreden van het ontduiken van de bewijslast	De betoger geeft geen bronvermelding, hij ontduikt de bewijslast.	Thijs: Het is algemeen geweten dat Marokkanen meer stelen dan Belgen. → Waar is Thijs' bron? Hij vertelt geen enkele bron.
Pathetische drogreden	De betoger doet beroep op gevoelens of vooroordelen.	Stiene: "LAAT MIJ ALSJEBLIEFT SLAGEN OP HET EXAMEN CHEMIE WANT IK HEB 3 MENTAL BREAKDOWNS GEHAD TIJDENS HET LEREN!!!" → Stiene doet met de 'mental breakdowns' beroep op Cartuyvels' gevoelens.
Divisiedrogreden	Een eigenschap van het geheel toekennen aan de aparte onderdelen.	5WEWA is de domste klas van het 5dejaar, dus is Abdellah ook dom. → Ten onrechte zeggen ze dat want als de hele klas dom is ben ik dat niet per sé.
Compositiedrogreden	Een eigenschap van de onderdelen toekennen aan het geheel.	Abdellah is 16 jaar, dus is heel 5WEWA 16 jaar. → Dat is ten onrechte, Sam en Lander zijn 15 en William is 17. We mogen dus niet veralgemenen.

6.3) Taalevolutie

*Als een **grammaticale fout** vaak wordt gemaakt, dan kan het zijn dat in de toekomst die fout als juist zal worden beschouwd → dit is het principe achter grammaticale taalverandering.

6.3.1) Vaak gemaakte hedendaagse grammaticale fouten

TAALUITING	FOUT OF CORRECT?	VERBETERING
Hun hebben gelijk (vaak gemaakte fout in Nederland)	Fout: bezittelijk voornaamwoord 'hun' wordt gebruikt als persoonlijk voornaamwoord	Ze hebben gelijk
Hij is groter als mij (veelgemaakte fout in 't algemeen)	Fout: vergroten trap --> 'dan' mij --> 'ik'	Hij is groter dan ik
Het huis wat je ziet	Fout: Het huis --> 'dat'	Het huis dat je ziet.
Ieder nadeel heb zijn voordeel	Fout: verkeerd vervoegd werkwoord: heb --> heeft	Ieder nadeel heeft zijn voordeel.

→ Het kan zijn dat sommige taalfouten hierboven ooit in het Standaardnederlands worden opgenomen, zoals 'als mij', 'wat je ziet' ... misschien wordt het lidwoord 'het' zelfs afgeschaft (want ja geef toe: iedereen maakt de/het-fouten).

6.3.2) Descriptieve vs. prescriptieve grammatica

- *De meeste taalkundigen prefereren de **descriptieve grammatica**, hierbij bepaalt de gebruiker wat de norm is en verandert de taal met de tijd. Dus past de taal zich aan, aan de veelgemaakte fouten.
→ Taalkundigen willen de taal zoveel mogelijk vereenvoudigen, dat is de motor achter verandering.
- *De **prescriptieve of normatieve grammatica** zegt dat de grammatica bepaalt wat de norm is en hier helemaal niet van afgeweken mag worden.

6.3.3) Taalpurisme vs. taalrealisme

- *Een **taalpurist** is voor de prescriptieve/normatieve grammatica, hij is tegen alle taalverandering.
→ Een taalpurist is dus ook tegen het gebruik van leenwoorden, de taal moet zuiver blijven volgens hem.
- *Een **taalrealist (neologisme Erckens)** is voor de descriptieve grammatica, hierbij bepaalt de gebruiker de norm. Een taalrealist vindt taalevolutie goed, want als een taal evolueert dan leeft de taal nog.

6.3.4) Persoonlijke mening over taalevolutie

PRO: Ik ben een taalrealist omdat allereerst de grammatica descriptief moet zijn, we zijn allemaal mensen en maken allemaal fouten tegen de grammatica. Zélf leerkrachten Nederlands of zelfs profs Nederlands kunnen fouten maken tegen de grammatica. Daarom moeten we de grammatica altijd aanpassen aan de gebruiker en veelgemaakte fouten erkennen en in het Standaardnederlands opnemen. Ook is evolutie = leven. Als een taal evolueert sterft het niet uit, het is zelfs een teken dat de taal nog genoeg actieve sprekers heeft om te kunnen evolueren.

CONTRA: Ik ben een taalpurist omdat ik vind dat taalevolutie = taalverloeding. We moeten teruggaan naar een normatieve aanpak van de grammatica. Iedereen moet zich toch namelijk aan de regels houden, nietwaar? Als wij onze grammatica moeten afstemmen op de gebruiker geven wij iedereen de vrijheid om fouten te maken 'omdat de grammatica later toch aangepast kan worden'. Taalevolutie betekent absoluut niet dat een taal leeft maar dat een taal onderweg is naar het uitsterven omdat het constant in de negatieve zin wordt aangepast.

6.3.5) Taalevolutie in het Nederlands

- *Het Nederlands is over de geschiedenis heen geëvolueerd.

6.3.5.1) Naamvallen

- *Het Nederlands had vroeger – net zoals het Duits nu – naamvallen, echter zijn deze grotendeels verdwenen. We vinden nog wel naamvallen terug in onze taal zoals de genitief: *de heer **des** huizes*.

6.3.5.1) De aanvoegende wijs/de conjunctief

- *In het Duits wordt de conjunctief nog gebruikt, echter is deze in het Nederlands grotendeels weggefallen, de conjunctief bestaat enkel nog in 't derde persoon.

→ Voorbeelden: Leve de koning!

God hebbe zijn ziel!

Het ga je goed

Het zij zo

⇔ Het ware te wensen

Vorming conjunctief:

OTT: infinitief – n (3de persoon)

OVT: infinitief OVT – n (3de persoon)

7) Literatuur en triviaallectuur

*In dit laatste hoofdstuk bespreken we literatuur en triviaallectuur.

→ We beginnen met het verschil tussen beiden te maken. Daarna gaan we wat triviaallectuur bestuderen met de chick- en ladlit. Daarna bestuderen we Beatrijs en Reynaert de Vos als literatuur.

7.1) Literatuur vs. (triviaal)lectuur (pulp)

*Deze schema hieronder vat literatuur en triviaallectuur samen.

LITERATUUR	LECTUUR = TRIVIAALLECTUUR = PULP
→ Elitair	→ Ondergeschikte kwaliteit (pulp)
→ Artistiek	→ Gemakkelijker taalgebruik
→ Esthetisch	→ Volledig voor ontspanning
→ Onvoorspelbaar	→ Voorspelbaar
→ Verrijking	→ Clichés
→ Maatschappijcontesterend	→ Maatschappijbevestigend
→ Origineel	→ Traditioneel
→ Progressief	→ Conservatief
→ Aandacht voor taal	→ Weinig/geen aandacht voor taal
→ Moeilijkere onderwerpen: politiek ...	→ Makkelijkere onderwerpen: vrouwen ...
→ Meerdere verhaallijnen	→ Eén verhaallijn

→ Literatuur behoort tot het 'literaire canon'. Het verschil tussen literatuur en lectuur is echter nogal arbitrair en niet zwart-wit.

7.2) Triviaallectuur: van chicklit tot ladlit

*Onderstaande schema vat chicklits en lادلits samen:

BOEK	CHICKLIT	LADLIT/DICKFLICK
KENMERKEN	(1) Geschreven voor vrouwen van middelbare leeftijd. (2) Hoofdpersonages zijn vrouwelijk. (3) Er is grote aandacht voor relaties en seksualiteit. (4) Het is vlot leesbaar, het verhaallijn valt goed te volgen (5) Voorspelbaar + clichés	(1) Geschreven voor mannen van middelbare leeftijd. (2) Hoofdpersonage mannelijk (3) Klein moraal in het verhaal DICKFLICK: verfilmde ladlit met meestal loser als hoofdpersonage, hfdpersonage vertederend.
FUNCTIES	(1) Entertainen (2) Schijnbare emancipatie van de vrouw	(1) Entertainen (2) Amuseren (3) Kritiek op consumptiemaatschappij
VOOR WIE	Vrouwen (maar ikzelf hou ook soms van een goeie chicklit ;o)	Mannen, maar er is een vrouwelijke achterban.
ONDERVERDELINGEN	Mummylit, bitchlit, weddinglit ...	Loserlit, dadlit ... de ladlit is nog volop aan 't bloeien
EXTRA	Schijnbare emancipatie: de vrouwen studeren en werken, maar geven nog steeds om hun uiterlijk voor de mannen = schijnbaar geëmancipeerd	Kritiek op consumptiemaatschappij: we leven nu in een consumptiemaatschappij, we willen meer en meer. Maar sommige mensen kunnen niet eens deelnemen.

*Chicklits, ladlits en alle andere -lits behoren tot de **triviaallectuur**.

*Voorbeeld chicklits / -flicks: Desperate Housewives, Grey's Anatomy ...

*Voorbeeld ladlit: Suits ...

7.3) Literatuur: Religieuze epiek: Beatrijs

*In dit onderdeel bestuderen we het verhaal Beatrijs, een van de hoogtepunten van de Middelnederlandse literatuur.

7.3.1) Korte inhoud van het verhaal

Inleiding: Beatrijs was een zeer edele, Godsvruchtige non die haar werk zeer goed deed in de klooster. Echter was ze verliefd op een jeugdvriend en aangezien oude liefde niet roest zal ze het klooster verlaten. De duivel verleid de mensen altijd tot de zonde, nietwaar?

Verhaal: Beatrijs en haar jeugdvriend spreken af onder de egelantier (een soort bloem), waar hij haar een huwelijksaanzoek doet. Beatrijs en de man bedrijven de liefde. Ze gaan samen weg en leven 7 jaar samen. Na 7 jaar is het geld op (500 pond), de man verlaat haar en zijn 2 kinderen hierna.

Na scheiding: Beatrijs bidt tot Maria dat ze gedwongen is om prostituee te worden om haar kinderen te kunnen onderhouden. Ze haalt zelf aan dat garen spinnen geen optie is. Desondanks ze nu prostituee is blijft ze trouw 7 keer bidden per dag. Prostitueeleven: Ze bidt Maria om vergiffenis, ze haalt aan dat Maria de grootste der zondaren Theophilus had vergeven. Als hij hem – die zijn ziel aan de duivel had verkocht – kon vergeven, dan kon Maria haar ook vergeven.

Rare dream: Beatrijs raakt verdwaald in de buurt van het klooster. Ze krijgt onderdak van een oude weduwe, zelf beweert deze weduwe dat de non (Beatrijs) nooit uit het klooster was getreden. Beatrijs hoort een stem in haar nacht die haar beveelt terug te gaan naar het klooster, ze hoort deze meerdere keren waarna ze beslist terug te keren. Haar kinderen blijven achter bij de oude weduwe.

In het klooster: Eenmaal ze aangekomen is vindt ze haar oude kleren en sleutel precies zoals ze waren achtergelaten. Maria had haar job overgenomen in haar afwezigheid.

Toegevoegd einde: De kinderen blijven bij de oude weduwe die geld krijgt om ze te onderhouden, Beatrijs biecht aan een Vader die haar verhaal bekend maakt opdat alle zondaren zich zouden bekeren en terug tot het geloof zouden keren.
(volgens literatuurkenners is het einde van het verhaal later toegevoegd)

7.3.2) Globale situering van het verhaal

*Beatrijs behoort tot de religieuze epiek (1350).

*Religieuze epiek heeft een Godsdienstige boodschap met Maria als middelares der zonden.

→ Indien men berouw toont van zijn/haar zonden, kan men beroep doen op Gods genade.

→ 3 kenmerken van religieuze epiek:

(1) Aanzetten tot godsdienstigheid: dit verhaal is een exempel (denk aan: example)

(2) Een gewone vrouw (mens) waarmee men zich kon identificeren raakt in contact met God

(3) Religieuze epiek toont hoe groot de macht van Maria is, ze symboliseert de Moeder die ieder een liefheeft en genadevol is voor ieder die berouw toont van zijn/haar zonden.

→ Mariacultus (verering van Maria) neemt een belangrijke plaats in.

*Wereldlijke epiek (alles op aarde) ⇔ geestelijke epiek (alles met God enz...)

7.3.3) Analyse van het verhaal

7.3.3.1) Analyse van de afbeelding bij het verhaal

*Wat zien we? We zien Beatrijs en haar jeugdliefde, hij doet haar een huwelijks-aanzoek onder de egelantier, glasmozaïek is in spiraalvormig patroon gemaakt.

7.3.3.2) Analyse van de proloog

*Waarom vertelt de schrijver dit verhaal?

→ Hij zegt zelf dat hij dit doet om Maria te vereren, helemaal niet om het geld.

*Welk effect heeft dit op de luisteraar?

→ De luisteraar is meer gemotiveerd om te luisteren.

*Welk soort verhaal is Beatrijs?

→ Een exempel/mirakelverhaal.

*Waar heeft de verteller zijn verhaalstof gehaald?

→ Gehoord van broeder Gijsbrechts, die op zijn beurt het verhaal heeft gelezen in een boek.

→ Broeder Gijsbrecht is hier de auctoritas, het gezaghebbend figuur. De geloofwaardigheid van het verhaal verhoogt dankzij hem.

7.3.3.3) Analyse van het begin van het verhaal

*Wat verneem je in de beginregels van Beatrijs?

→ Ze was een vrome, zedige, mooie, ijverige ... hoofse non.

*Beatrijs had een hoge maatschappelijke stand als non (kosteres) van het klooster.

7.3.3.4) Analyse van het midden van het verhaal

*In regel (r.) 70 spreekt men van de 'zonde' waarmee de duivel Beatrijs mee wilde bekoren, welke?

→ De duivel bekoorde haar met de zonde des **lichamelijke liefde**, een kosteres mocht de liefde immers niet bedrijven. Ze mocht enkel haar **geestelijke liefde** hebben t.o.v. God.

*De huwelijksbelofte in r. 140 luidt als volgt: "Lief, leet, tsuete metten sueren."

"In lief en leed, 't zoete en het zure."

*Beatrijs dacht eerst om garen te spinnen maar realiseerde dat dit haar niet genoeg zou opbrengen om haar kinderen te onderhouden, daarom is ze de prostitutie ingegaan. Er is hier sprake van **moederlijke liefde** in het verhaal; Beatrijs wil namelijk haar kinderen ten eten geven.

*In middeleeuwse badstoven baden, aten en dronken mensen. Hier gebeurde ook prostitutie soms.

*In r. 449 heeft Beatrijs aangehaald dat ze buiten de stadsmuren aan prostitutie moet gaan doen, er is een groot verschil tussen de prostitutie binnen- en buiten de stadsmuren.

→ BINNEN: (1) Vastgestelde regels door de Kerk → Bv.: maximum 10 mannen per dag doen.

(2) Bescherming → Als een man haar bedreigde ofzo.

→ BUITEN: (1) Géén vastgestelde regels → Kunnen oneindig mannen per dag doen.

(2) Géén bescherming → Mannen konden de prostituees verkrachten, ontvoeren en vermoorden bijvoorbeeld.

7.3.3.5) Analyse van het einde van het verhaal

*r. 330-339: Beatrijs bidt tot Maria om haar berouw te verkrijgen, Maria had Theophilus vroeger ook vergeven en Theophilus was zondiger dan Beatrijs (hij had zijn lichaam én ziel verkocht aan de duivel) terwijl Beatrijs énkél haar lichaam had verkocht. Dus dan moest Maria haar toch vergeven?

→ Theophilus was zondiger dan Beatrijs.

*Er zijn 3 vormen van liefde in dit verhaal: **geestelijke liefde, lichamelijke liefde en moederlijke liefde**

→ Lichamelijke liefde: de (zondige) liefde tussen Beatrijs en haar jeugdvriend

- Moederlijke liefde: de liefde tussen Beatrijs en haar kinderen
- Geestelijke liefde: de liefde tussen Beatrijs en God (Maria)
  - De geestelijke liefde, de liefde van Maria, overwint alles.

*Als het verhaal eindigde VOOR het toegevoegd einde, was het een beetje een open einde. We bleven achter met enkele vragen zoals wat gebeurt er met de kinderen?

*Dit verhaal is theocentrisch, **God staat dus in het middelpunt**. Maria speelt in dit verhaal de middelares der zonde, de Moeder kan iedereen vergeven als en enkel als ze berouw tonen.

*Dit verhaal is een exemplum omdat een gewone vrouw hier een zonde begaat maar ook dan direct in contact komt met Maria.

7.3.3.6) Symboliek in het verhaal

KLEURENSYMBOLIEK	GETALLENSYMBOLIEK
Blauw en wit = traditionele voorstellingswijze van Maria	7 = heilig getal --> 7 jaar met haar man, 7 jaar prostitutie, 7 gebeden
	3 = Goddelijk getal --> 3 keer dromen
	2 = aards getal --> 2 stel kleren, 2 kinderen
	5 = getal van Maria --> 500 pond ⇔ Maria = 5l.

7.3.3.7) Overige analyse

*Het middeleeuwen was een orale vertelcultuur, verhalen werden niet opgeschreven. Daarom vinden we veel rijm terug in het verhaal omdat men het zo beter onthoud. Rijm = lijm.

*Op de foto hiernaast zien we Beatrijs (die een nonnenkop draagt) geknield voor Maria die traditioneler wijze voorgesteld is in een blauw kleed.

Tevens houdt Maria ook Jezus vast.

*Beatrijs is soms voorgesteld met als eerste letter een V, dit is ook symboliek aangezien V Romeins is voor 5 en dit het getal van Maria is.

→ Merk op: traditioneler wijze = oud-Nederlandse naamvalsvorm (flashback deel 6.3 taalbeschouwing).

7.4) Literatuur: Dierenepiek: Reynaert de Vos

*In dit onderdeel wordt Reynaert De Vos bestudeert, een van de hoogtepunten van de Middelnederlandse literatuur. Reynaert De Vos behoort tot de **dierenepiek**.

7.4.1) Korte inhoud van het verhaal

Proloog: Willem Die Madoc maakte schreef verhalen en dat kostte vaak zijn nachtrust.

Voor het verhaal over Reynaert heeft hij zich gebaseerd op Franse boeken (= bronverm.!)

Het verhaal heeft een Christelijke tint --> God moge zijn steun verlenen

Willem haalt zelf aan dat het verhaal enkel voor 'verstaanders' zijn.

→ Mensen die de 'dubbele bodem' begrijpen.

Verhaal: Het is hofdag samen met koning Nobel, iedereen is aanwezig behalve Reynaert de Vos. Hij heeft ~~namelijk~~ (niet-aantrekkelijk geschreven, namelijk = stopwoord, flashback stijl) teveel mispeuters. Hij heeft de vrouw van **wolf Isegrim**, Hersinde, verkracht en hij heeft de kip Coppe gedood (zegt de haan Cantecler). Koning Nobel besluit om Reynaert te dagvaarden. Eerst zend hij **Bruun de Beer** als bode uit, echter wordt hij **in de val** gelokt door Reynaert met honing ==> de hele dorp wil hem komen aflossen. Bruun ontsnapt maar daarvoor moet **de vrouw van de pastoor, Julocke, verdrinken**. Daarna stuurt hij Tibeert de kater die echter

in een strop verzeild raakt, deze ontsnapt door **de pastoor toe te takelen**. Uiteindelijk stuurt koning Nobel Grimbeert de das. Reynaert **biecht voor Grimbeert (= lekenbiecht, een biecht niet gedaan voor een pastoor)**. Aan het hof wordt Reynaert ten dood veroordeeld en mag nog één openlijke biecht doen. Hij maakt gebruik van **een staats-greep die Bruun de beer aan de macht zou moeten helpen i.p.v. Nobel en doet dus alsof hij 'trouw' is aan Nobel**. Hij laat zelfs de geroofde schat zien aan koning Nobel. Reynaert gaat op pelgrimstocht met een tas gesneden uit Bruuns vel (Bruun had bij het loskomen zijn vel verloren). Ook vermoord Reynaert **Cuwaert en stopt zijn hoofd in de tas**. Als deze tas **bij het hof** terechtkomt is het **bedrog van Reynaert gekend**. **Bruun en Isegrim worden vrijgesproken**, Reynaert wordt **vogelvrij** verklaard.
 → Want: Bruun en Isegrim zijn onterecht beschuldigd door Reynaert.

7.4.2) Analyse van het verhaal – proloog

7.4.2.1) Madocke?

- *De schrijver = Willem die Madocke maecte (maakte)
- *Madoc = een vroeger, verloren gegaan werk van Willem
  - Een satirisch ridderverhaal die spot drijft met de adel.
  - De adel had dit niet graag: Willem moest zijn werken opnieuw maken onder het mom van een dierenverhaal.

7.4.2.1) Wat is vita?

- *Vita betekent heiligleven. Dit geeft blijk van spot/satire in het verhaal want Reynaert is allesbehalve heilig.

7.4.2.3) Vertellers in het verhaal

- *Het 1ste deel van de proloog wordt verteld door de **kopiist** (= uitgever) van het verhaal.
- *Het 2de deel wordt verteld door de auteur zelf, Willem.

7.4.2.4) Doelpubliek

- *Voor mensen die tussen de regels kunnen doorlezen en die de dubbele bodem begrijpen.
 (dus niet voor boerenklinkels of niet-geëduceerd volk.)

7.4.2.5) Topoi = ingrediënten voor een middeleeuws proloog

- 1) Causa scribendi = reden om te schrijven → bleef ongeschreven, het verhaal was niet afgewerkt.
- 2) Inspanning: de schrijver, Willem, heeft nachten moeten doorwerken om het verhaal af te krijgen.
- 3) Bronvermelding: de geloofwaardigheid wordt verhoogd door te verwijzen naar Franse boeken.
- 4) Christelijk: de hulp van God wordt ingeroepen → God moge ons Zijn steun verlenen

7.4.3) Analyse van het verhaal – midden – Bruun en de honing

7.4.3.1) Psychologisch doorzicht Reynaert?

- *Reynaert verleidt Bruun niet onmiddellijk met honing want dat zou te duidelijk zijn. Via een omweg (list) doet hij dat...
  - Hij doet alsof hij zelf ziek is geworden, omdat hij teveel van iets heeft gegeten (vertelt nog niet wat hij heeft gegeten). Hij **veinst** ongeloof als hij hoort dat Bruun (de beer) gek is op honing en doet alsof hij bezorgd is. Hij zegt zelf dat Bruun er niet teveel van mag eten, hij wekt op die manier Bruuns vertrouwen op.

7.4.3.2) Karakteristieken Reynaert?

*Reynaert is sluw: hij doorziet zwakheden van zijn tegenstander (o.a. dom- en gulzigheid --> Bruun) en maakt daar misbruik van.

7.4.3.3) Cirkelstructuur dierenepiek ↔ ridderepiek

*In dit verhaal vinden we ook een cirkelstructuur terug.

→ Specifiek in het verhaal van Bruun en de honing:

--> ORDO: Bruun die Reynaert meeneemt.

--> MANQUE: Bruun is hongerig

--> QUEESTE: Bruun wordt in de val (boom) gelokt

--> ORDO: Bruun is ontsnapt.

*In het volledig verhaal zien we een drievoudige queeste terugkomen.

→ 1) Bruun de beer probeert Reynaert te pakken

→ Eenmaal ontsnapt wil het dorp hem afronselen

→ 2) Tibeert gaat vervolgens op pad om Reynaert te dagvaarden

→ 3) Vervolgens gaat Grimbeert en lukt het hem.

*Er is sprake van een schijnbare ordo in dit verhaal, het verhaal (in zijn geheel) begint en eindigt met een koning (koning Nobel) die totaal machteloos is en de situatie niet onder controle heeft.

KRITIEK: In dit onderdeel van het verhaal (Bruun de Beer en de honing) wordt kritiek gegeven op de **onbeschofte boeren en primitievelingen** die Bruun willen afronselen. Maar ook op de lagere geestelijken zoals de pastoor die Bruun wil afronselen met zijn kruis en zegt dat wie zijn vrouw, Julocke, uit het water red zijn zonden vergeven zijn --> **Kritiek op de corruptie van de kerk.**

7.3.4) Analyse van het verhaal – midden – lekenbiecht

7.3.4.1) Waarom is er sprake van lekenbiecht in het verhaal?

*Lekenbiecht = biecht in afwezigheid van pastoor om zonden toch opgebiecht te hebben.

*Grimbeert = 3^{de} die Reynaert moet dagvaarden --> Reynaert volgt Grimbeert tot het hof en biecht tegelijk zijn zonden.

→ Grimbeert is echter géén priester, maar een gewone leek. Toch is hij Reynaerts biechtvader (= lekenbiecht).

7.3.4.2) Gedrag van Reynaert en Grimbeert tijdens de lekenbiecht

*Reynaert: biechteling → hypocriet en veinst berouw, hij bespeelt de **ongezonde nieuwsgierigheid** en sensatiedrang/-zucht van Grimbeert (biechtvader).

*Grimbeert: biechtvader → Sensatiebewust en nieuwsgierig

→ Hij wil **alle sappige details van de verkrachting van Hersinde weten.**

KRITIEK: Op de kerk en de biecht over 't algemeen --> de geestelijke stand!

7.3.5) Analyse van het verhaal – slot

7.3.5.1) Mens- en maatschappijbeeld ↔ waarden hoofse ridderroman

*Herhaling: Hoofse waarden → 1) eerbied + respect voor anderen

2) zelfbeheersing

3) Mildheid

4) Vergevingsgezindheid

5) Mate

6) Hoofse liefde (! Respect voor de vrouw !)

*In Reynaert de Vos worden deze waarden met de voeten getreden (niet nageleefd) om het eigen gezicht te redden.

→ Er is dus géén vrede.

→ Men is niet in staat om op een beschaafde manier met elkaar te leven (verkrachting, vermoorden ...)

→ Ze zijn in dit verhaal schijnheilig en leugenachtig en worden uitsluitend geleid door het eigenbelang (eerder negatief/pessimistisch).

7.3.5.2) Origineel slot ↔ modern slot

*Origineel slot: slot in boek: Reynaert wordt op gezag van de koning het doelwit van Isegrim en Bruun --> de koning zegt dat Isegrim en Bruun wraak mogen nemen op Reynaert.

→ Er wordt dus gehoopt op een straf voor Reynaert

→ Belijn en soortgenoten prooien voor de jacht: natuurlijke positie dieren wordt hersteld.

→ De hoop op straf en het herstel is verzachtend voor de lezer. Er is terugkeer naar de natuurlijke ordo om de middeleeuwse luisteraar een beetje gerust te stellen.

*Modern slot: parodiërend karakter en satire wordt behouden naar analogie met moderne thrillers --> slechterik blijft in leven.

7.3.5.3) Laatste 9 regels zijn niet hertaald, waarom?

*Om de acrostichon (= naamdicht) te behouden. Als je elke eerste letter van de nieuwe zin naast elkaar plakt krijg je BI WILLEME = door Willem = bevestiging van het auteurschap.

7.3.5.4) Satire? Voorbeelden uit Reynaert verhaal

*Satire = parodie = spot drijven met mensen, maatschappelijk fenomeen waarbij alles en iedereen op de korrel genomen wordt.

→ Spot met... (1) Koning Nobel: eer- en geldzuchtig

(2) Bruun de beer: gulzig (honing)

(3) Tybeert de kater en Cuwaert de haas: hovelingen

(4) Pastoor: corrupt (adel)

(5) Boeren: primitievelingen, gewelddadig + agressief

(6) Julocke (V van pastoor): Julocke = J(o)u lo(c)k (i)k

→ Niet zo hoofs als ze lijkt.

(7) Grimeert de das: nieuwsgierig en sensatiebewust (lekenbiecht)

(8) Isegrim de wolf: gewetensloze ridder

*Het verhaal heeft een **dubbele bodem**, de eerste bodem is het gewoon verhaal met de dieren. De tweede bodem is de **kritiek** die op de maatschappij gegeven wordt. Elk dier weerspiegelt namelijk één groep uit de maatschappij.

→ Willem wil de lezers (die slim genoeg zijn) een spiegel voorhouden voor de corrupte maatschappij.

*De vos = underdog (antiheld) → in het middeleeuwen niet graag gezien = roofdier!

